

Însemnări

politice - economice - culturale - edilitare

CUPRINSUL:

Sacrificații
Insemnările Săptămânii
In preajma vacanței politice
D-l Ing. N. Caranfil la treabă
Situația internațională după
expozeul d-lui Hitler
Se distrug barajele d-lui Titulescu?
Jubileul de cincizeci de ani
al Fabricii Letea
Congresul Camerei Interna-
ționale de Comerț
Ce nu putem primi!
Gherea și critica literară
Neînțelegerile dintre d. Al.
G. Donescu și Sectoare
Concursurile Tinerimei Ro-
mâne
Spectacolele Săptămânii
Insemnări mărunte
Diverse, etc. etc.

SACRIFICAȚII

Ridicarea și consolidarea popoarelor nu se face niciodată fără sacrificii. Atât din partea celor conduși, cât și din partea conducătorilor. Se comprimă libertățile individuale; se cer eforturi de muncă și nu se cruță nimic. Iar atunci când pericolul bate la graniță, vine chiar datoria supremă: viața pentru salvarea patriei.

Este o lege dură, de la care nu se poate abate nimeni și de la care n'a încercat nimeni să se sustragă, fiind convinși cu toții că nu putem trăi în afara organizației de Stat, ultima formă la care a ajuns concepția de viață a popoarelor. Impotriva acestei legi, nu ne vom ridica niciodată.

Există, însă, alături de ea, spiritul care caută s'o împlinească. Spiritul acesta, în mod normal și după tradiție, ar trebui să fie esența solidarității naționale și forma superioară a moralei sociale. Din nenorocire, lucrurile stau altfel. Din lipsa unei discipline severe și unitare și din nesocotința selecțiunii valorilor, legea care ne impune jertfe și hotărăște de ființa noastră, a încăput, prin răsturnări sgomotoase și prin acceptări voluntare, pe mâna beneficiarilor și a ajuns la falsificare.

Acesta e momentul de față, pe care îl trăim într'o silă cutremurătoare. Nu e destul că munca noastră se irosește și nu e de-ajuns că primim edictări păgubitoare, în fața cărora nu arătăm de cât curajul lașității. Spiritul viciat ne înlătură astăzi, pe ascuns, și conducătorii, încercându-i în păienjenışul intrigii și manevrându-i cu ajutorul sforărilor de culise, pentru a opera apoi în voie și fără control.

Isvorită dintr'o comandă străină și dintr'o pornire diabolică a ipocriziei, metoda aceasta dă roade îmbelșugate. Gânditorii în serviciul unui ideal, sau numai voințele care luptă pentru dreptate, de cum au apărut în arena publică, sunt împinși la atitudini puse la cale. Nu mult în urmă, când rolurile s'au consumat, ei sunt aruncați la o parte, sacrificiați definitiv.

Nu vom pleda pentru acești sacrificiați. Lor, oricum, li se aplică legea folosului obștesc, fie că au realizat ceva, fie că s'au istovit în risipa credințelor. Nu ne vom înduioșa nici de soarta lor, pentru că nu le putem aduce această nemeritată jicnire. Ne gândim însă că numărul lor crește, zi cu zi. Alaltăieri — entuziasmul curat și nobil al tinereții; eri — creatori și avânturi născute din aburul gliei, iar azi — chezașia triumfului cauzei românismului. E prea mult și cantitativ și calitativ și prea arată perseverența năstrușnică de a stăpâni prin divizare.

Sacrificații, natural, din locul disgrăției, întocmai ca gladiatorii romani, nu încetează de a striga: Slavă! Dar țara, dată pradă rătăcirii, se întreabă cu îngrijorare: până când? Nu ne sunt de-ajuns: sărăcia, necazurile și vrăjmășile ce ni se arată? Ne trebuiește dezagregarea ordonată cu atâta cinism de factorii ocuți ce stăruiesc în mijlocul nostru?

însemnări

politice - economice - culturale - edilitare

Anul II, No. 51—52

29 MAI 1935

publicație săptămânală

Director: **ST. BOTEZ-REY**

Redacția și Administrația:

Str. G-RĂL LAHOVĂRI Nr. 28
 BUCUREȘTI

abonamente:

autorități, instituții și întreprinderi comer. și industriale lei 1000 anual
 particulari „ 250 „

5 lei exemplarul

INSEMNAȚIILE SAPTĂMÂNII

Academia Română a hotărât să rupă cu tradiția de a-și complectascaunele vacante cu elemente fosilitare, sau cu persoane pe care le scot la suprafață numai evenimentele zilei. Cu alte cuvinte, înaltul for al culturii noastre pășește în actualul creator, cinstind, la timp, pe aceia cari și-au pus toată râvna și toate luminile minții în serviciul spiritualității românești. Acesta este tâlcul desemnării d-lui Nicolae Titulescu ca membru activ, în scaunul rămas vacant prin moartea lui Gh. Balș, și faptul că ocupă o mare demnitate reprezentativă nu trebuie să scoboare nici de cum valoarea alegerii.

Știm că pentru locul acesta s'apropus persoana d-lui Gheorghe Brătianu, altă minte creatoare și altă strălucită expresie a științei românești. Nu e vorba deci de comparații. Desemnarea d-lui Titulescu, așa cum apare ca un omagiu, înseamnă, în același timp, solidarizarea suflării românești cu acțiunea ministrului nostru de externe. Și de aceasta, avem absolută nevoie în fața asalturilor ce se dau ființei noastre naționale.

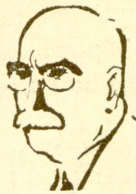

Nefericitul regim al comerțului nostru exterior n'a fost reglementat nici până în prezent. Incheiem acorduri și convenții, le modificăm, punem taxe, favorizăm compensații, pentru ca, la urmă, totul să se resfrângă asupra puterii de cumpărare a leului și asupra indexului de prețuri.

Niciodată o soluțiune a unei asemenea probleme n'a întârziat așa de regretabil și niciodată un guvern n'a ezitat mai mult să ia o hotărîre. De ce? Pentru că soluțiunile, cu toate studiile ce s'au făcut, conțin, fiecare, aceiași imposibilitate de a prevedea rezultatul final.

Ministerul de Industrie și Comerț cere libera negociere a unei cantități de devize sperând să obțină pe lângă activarea exportului, și ameliorarea monetei naționale. Banca Națională se teme de această liberă negociere, pentru lipsa posibilă a devizelor ce-i sunt necesare. Ea ar vrea o condiționare a mișcării mărfurilor de un drept consfințit de a hotărî asupra circulației devizelor. Într-un timp, bursa neagră funcționează în plin; compensațiile eludează prevederile autorităților iar viața se scumpește.

Se vorbește că zilele acestei probleme va fi rezolvată. Cum? Cu înfrângerea Băncii Naționale? Sau cu aceia d-lui Manolescu Strunga.

Mișcarea studențească, începută înaintea vacanței, a avut ca prim rezultat închiderea Facultății de Medicină, pierderea anului școlar și exmatricularea conducătorilor studențimei medicinale. Trebuie să spunem că acest rezultat e foarte satisfăcător! La Universitate se percep taxe impovărătoare și după bunul plac al profesorilor; studenții creștini sunt copleșiți de minoritari și legile de clan străjuiesc accesul spre exercițiul profesiunii. Corpul profesoral, Ministerul de Instrucție și Guvernul însă tac; iar atunci când studențimea reacționează, nu se găsește altă măsură, de cât represaliile. Putem fi mulțumiți, Universitatea nu permite tulburări și profesorii nu admit să fie chemați la ordine de elevii lor. Este o manifestare a mândriei universitare românești, care ține să fie afișată și înțeleasă de toți.

Curios apare numai un fapt. De ce se mai întrunesc pe urmă Senatul Universitar și Conferința Interuniversitară? Pentru ce se mai examinează memoriile stu-

dențimii și pentru ce încep să se rezolve o parte (nu cea mai importantă) din doleanțele expuse? Pentru ce măsura redeschiderii cursurilor? Nu găesc universitarii noștri că se acopăr de ridicol?

Știm că viața universitară nu va putea intra în altă zodie, decât după o schimbare radicală a moravurilor politice. Adică, după o primenire a vieții românești. Cu beneficiarii situațiilor de astăzi nu se poate face nimic. Totuși, mai multă prudență și seriozitate n'ar strica. Nici din partea Universității și nici din partea Ministerului Instrucției.

Procesul fraudelor dela Inspectoratul Jandarmeriei și-a terminat prima fază, prin condamnarea Generalului Dumitrescu. Va mai urma, de sigur, un recurs Acesta nu mai interesează însă. Sentința care s'a dat, are destulă tărie și cuprinde sensul cel mai adevărat al sancțiunii: curățirea armatei de elementele care o compromiteau. Onoare ostașilor cari au avut curojul de a o aplica!

În declarațiile pe care le-a făcut la Iași, zilele trecute, d. Inculeț a vorbit despre sancționarea abuzurilor administrative și despre curățirea administrației de elementele care o înjosesc. E adevărat, Ministerul de Interne s'a arătat deosebit de vigilent în această chestiune și n'a lăsat să se acopere de blam, tolerând, din interese politice, persoanele care nu și-au înțeles menirea în posturile de răspundere ce li s'au încredințat.

Voim să semnalăm cazul abuzurilor prefectului de Ialomița, despre care presa s'a ocupat la timp și despre care cercurile politice au fost informate cu rigurositate. Sperăm că nu e nevoie de a se mai publica documente, pentru ca d. Inculeț să ia măsuri în sensul vederilor sale și conform cu interesele generale ale județului Ialomița pe care partidul trebuie să le apere, dacă nu vrea să se ofere ținta unor atacuri justificate.

Situația politică din Franța este din cele mai bizare. Guvernul de înțelegere al d-lui Flandin a succedat guvernului Doumergue pentru o destindere. În socotă teala d-lui Herriot, principalul suport al acestei combinații, era nevoia de a se câștiga teren politic în dauna dreptei.

Dl. Flandin n'a înțeles însă manevra și s'a lăsat copleșit. Rezultatele apar de-abia acum, după alegerile comunale, în care dreapta n'a fost înfrântă dar a eșuat înfrânt dl. Flandin, ale cărui liste n'au fost sprijinite cu sinceritate de radical-socialiști. Situația cabinetului Flandin este deci șubredă. Pentru a forța lucrurile, șeful guvernului francez cere astăzi încuviințarea Parlamentului pentru măsuri excepționale în vederea echilibrării bugetului, după-ce această echilibrare a fost neglijată tot timpul campaniei electorale. O va obține? E greu de precizat. Dacă măsurile nu privesc interesele de partid ale carteliștilor de stânga — da. Dacă Flandin vrea să purceadă la curățirea administrației de elemente parazitare politice și să pună frâu desmăcării operat de radicalii — socialiști în mânăuirea banului public, atunci — nu. Rămâne de văzut dacă dl. Flandin, prin jumătăți de măsură, se va lăsa încă odată manevrat de d. Herriot. Căci d. Herriot nu vrea altceva decât perimarea formulei Flandin.

In preajma vacanței politice

Cu toate svonurile care au circulat cu privire la situația guvernului și cu toată înfrigurarea în care se găsește opoziția, viața politică își păstrează calmul și d. Gheorghe Tătărăscu nu pare a fi stânjenit în acțiunea sa.

Se dădea ca sigură o nouă încordare între șeful guvernului și d. Dinu Brătianu. Aceasta era pusă pe seama numirilor de subsecretari de Stat și pe deosebirile de vederi asupra prelungirii regimului stării excepționale. Iată că șeful partidului a revenit în țară și întvederea cu d. Tătărăscu s'a produs. Ce ne-a adus această întvedere? Nimic altceva de cât perspectiva unui acord, pe ambele chestiuni, fapt ce permite să conchidem că remanierea nu va da naștere nici unui boeluc, iar ridicarea măsurilor excepționale, după declarațiile d-lui Inculeț, de la Iași, nu va întârzia să se producă. Prin urmare, e clar, cel puțin din partea aceasta, că vom avea o adevărată vacanță politică, utilizată de cercurile politice, cât mai comod.

Ni s'a anunțat lupta de răsturnare întreprinsă de opoziție. Aci, prevederile sunt și mai ușoare. Nu e vorba de o luptă a întregului front opoziționist, ci de campania național-țărăniștă. Ori, de fapt, campania aceasta nu este pornită contra guvernului. Național-țărăniștii au nevoie de o galvanizare a forțelor lor politice de pe urma defecțiunilor din ultimul timp și de o preîntâmpinare a acțiunii «frontului românesc» al d-lui Al. Vaida-Voevod, care nu și-a întrerupt activitatea și nu se gândește nici la o temporizare a ei. De bună seamă că d. Mihalache n'ar convoca întruniri în țară, la începutul și în toial vacanței și a muncilor agricole, dacă activitatea naționalistă nu i-ar sta în coastă.

Rămâne restul opoziției. Care grup și care partid politic manifestă intenții războinice? Național-agrarienii d-lui Goga? Uniunea agrară a d-lui Argetoianu? Amicii d-lui Grigore Iunian? Nici unul. Toate sunt frământate numai de ideea regrupării și a conlucrării viitoare. Mai rămân deci «Frontul Românesc» și «Frontul Constituțional». Dar nici aceste două organisme nu se gândesc la răsturnarea

guvernului, pentru că dacă primul este în plină constituire, cel de-al doilea n'are niciun interes să pornească la luptă pentru câștigul altora, adică a vaidiștilor, sau a național-țărăniștilor. Frontul Constituțional al Mareșalului Averescu și al d-lui Gheorghe Brătianu, nu va provoca guvernul, ci îl va lăsa să se epuizeze singur, privind viitorul cu încredere.

Toate acestea nu înseamnă însă că d. Tătărăscu stă pe roze și poate lăsa lucrurile în voie. Pericolul care îl amenință vine din partea situației din ce în ce

mai grave a economiei naționale și din lipsa de înțelegere pe care o întâlnește în străinătate.

Să ne explicăm.

Indiferent de rezultatul anului agricol, este foarte puțin probabil ca industria, comerțul și agricultura să găsească condițiuni mai fericite de dezvoltare. Criza prețurilor domină cu furie încă și debușeurile pentru exportul nostru se împuținează. Deosebit de aceasta, viața în interior se scumpește pe zi ce trece, iar măsurile guvernului rămân neputincioase.

Nici asta n'ar procura îngrijorare, dacă leul și-ar păstra puterea de cumpărare și comerțul exterior ne-ar asigura un disponibil de devize pentru acoperirea trebuințelor. Din nenorocire, situația monetei noastre este departe de a se îmbunătăți, iar convențiile, acordurile și regimul de import-export nu acopăr nici pe departe nevoia de transfer.

Ce poate face guvernul în situația aceasta și cum își poate îndeplini programul pe baza căruia stă la putere?

În ultimul timp a intervenit un fapt nou. Străinătatea și țările aliate se desinteresează de

noi în chipul cel mai brutal posibil. Însăși Franța ne-a întors spatele, neavând disponibilități de numerar și credite de cât pentru Rusia. Se înțelege că cercurile noastre au fost foarte afectate de acest tratament, dar guvernul nu are ce face. De aceea, pentru a-și da iluzia că suntem tratați cu asprime la Paris, a acceptat atât convorbirile pentru acordurile de plăți, cât și programul de colaborare a capitalului german cu industria noastră. Este un pas cu mari consecințe și s'a învederat că prietenii în politica externă se pot influența de pe urma lipsei de colaborare în domeniul economic.

Nu putem spune că starea aceasta de lucruri se datorește d-lui Tătărăscu. Dimpotrivă, se poate afirma că prezența la guvern a partidului național-liberal a înlăturat și a prevenit multe din greutățile ce puteau să survină. Dar, iarăși, nu e mai puțin adevărat că guvernul se găsește într'un mare impas, gata să-și istovească puterile, nu în luptă cu adversarii săi politici, ci măcinat fără milă de împrejurări.

Aceasta face ca partidul să dea concurs d-lui Tătărăscu și să caute, în bună înțelegere, toate mijloacele care l-ar feri de eșec și de răspundere. Vacanța va fi folosită, sigur, în această direcție. Dar, la terminarea ei, va fi înlăturat d. Tătărăscu greutățile ce se pun în calea guvernării sale?

În fine, pentru a încheia enumerarea chestiunilor, să vorbim și despre aceia ce formează centrul nevralgic al preocupărilor bărbaților politici: modificarea Constituției.

Ori câtă destoinicie ar arăta un guvern și oricâtă forță de a stăpâni împrejurările ar avea un partid, un act de însemnătate inițiativei modificării pactului fundamental nu se poate consuma în liniște. Lipsește omul care ar domina și ar stăvili patimile. Trebuie să conchidem, deci, că modificarea Constituției nu se găsește printre preocupările partidului și, implicit, nici printre ale guvernului, cu toată colportarea din ultima vreme că principala misiune a președintelui de consiliu ar fi aceasta.

D-l Caranfil la treabă...

Am pomenit, cu ocazia instalării d-lui Inginer N. G. Caranfil la conducerea subsecretariatului aerului, că instituția pe care este chemat să o conducă noul subsecretar de Stat, cere în împrejurările de față, un efort deosebit și o metodă nouă. Ne sprijinăm în pretențiile noastre pe nevoia de a pune la punct aviația cu programul înzestrării armatei și pe constatarea că subsecretariatul aerului n'a corespuns așteptărilor ce s'au pus la înființarea lui.

N'au trecut de atunci nici două săptămâni și dreptatea vederilor noastre iese la lumină. Întâi, prin declarațiile pe care le-a făcut d. Radu Irimescu și, în al doilea rând, prin măsurile ce s'au luat.

Vorbea fostul titular al subsecretariatului de formalismul birocratic și de-o mentalitate curioasă administrativă, care, dacă nu l-au sabotat în îndeplinirea mandatului ce i se încredințase, în tot cazul i au creiat greutăți de aceiaș natură. Filiera aprobărilor, angajarea fondurilor și seria nesfârșită de formalități pe care o impune legea contabilității; funcționarea controlului preventiv și dreptul de veto al marelui și atotputernicului comisiuni de angajamente, au anihilat munca d-lui Radu Irimescu și au lăsat pregătirea aviației la voia întâmplării.

Perfect adevărat. Legea contabilității noastre publice, din cauza moravurilor ce stăruiesc în administrarea banului public, îngreuiază orice acțiune de gospodărie în Stat și paralizază toate programele de investiție. În fața ei, inițiativele se prăbușesc și banii cheltuiți, pentru că n'au fost dați la timp și atât cât era nevoie, se risipesc în zadar. Aceasta n'ar fi nimic. Energia și cinstea administratorilor și a conducătorilor de instituții ar putea obține, chiar cu această lege, oarecari rezultate. Se opune însă birocrația. Inventivă în formule, pentru a fugi de adevărata răspundere, birocrația distruge și ultima speranță pe care o mai au șefii de a lucra și de a-și vedea roadele eforturilor ce le-au depus. Este cazul d-lui Radu Irimescu, care s'a spovedit public și a dat drumul amărăciunilor acumulate.

Din această mărturisire sinceră și din constatările pe care și le-a îngăduit dintr'o singură ochire, d. Inginer Caranfil a tras concluziuni ferice.

Primul contact cu administrația aviației a fost o punere la punct a sferelor de răspundere între birocrația contabilă și conducătorul instituției. Așa cum a fost învățat să conducă la Soc. de Gaz și Electricitate și la Uzinele Comunale București,

unde a dirijat o avere considerabilă și a executat un program de sute de milioane, d. Inginer Caranfil n'a pregetat nici pentru subsecretariatul aerului. Și rezultatul, obținut cu un gest autoritar, a fost salvator. Oamenii au înțeles că au de aface cu un șef și cu o voință creatoare și s'au supus. Spiritul birocrației a fost înfrânt la subsecretariatul aerului iar ritmul muncii accelerat — pentru câștigarea etapelor pierdute.

Dar noul demnitar nu s'a mulțumit cu atât. Obținerea materialului de sburat nu poate fi socotită ca un punct final și suficient pentru aviația

românească. Mai ales nu poate fi principalul. Ne trebuie un depozit de practică și de experiență, care să poată fi întrebuițat și folosit, atât pentru apărarea țării, cât și pentru contactul permanent cu progresul pe care îl realizează tehnica și scopurile acestui mijloc de comunicație. Am rămas consternați, nu odată, ci de nenumărate ori în fața accidentelor nenorocite și a rezultatelor mediocre ale raidurilor aviației noastre. De ce? Pentru că pe lângă insuficiența materialului, se constatau lipsuri de pregătire, care nu se pot înlătura decât printr'un contact neîntrerupt și printr'o creștere a sborului, atât în interiorul țării, cât și pe linii internaționale. D. Inginer Caranfil ne vestește punerea în funcțiune a unei linii de legătură cu Palestina. Ideia e cât se poate de fericită, căci de pe urma ei vom avea o îndoire a efortului și vom ajunge la supravegherea materialului și la sporirea cadrului mare al aviației, cu tehnicieni și cu piloți. Vom părăsi sportul ce se practică acum, vom lăsa concursurile pentru diferite cupe naționale și internaționale și vom pune la index teoria că trebuie să

așteptăm creșterea aviației de la interesul ce-l poate trezi în amator. Vom pași, în epoca tuturor etatizărilor, la adevărata politică de Stat aviație, unde nu poate fi nici o controversă principală, și nici o înămurire a inițiativelor.

S'a observat că subsecretariatul aerului nu se bucură de o prea mare încredere a opiniei publice și lucrează cu un prestigiu redus. Activitatea se consumă în această instituție și produce sentimentul de mândrie națională pe care ar trebui să-l producă ziarele și publicațiile vorbesc de subsecretariat cu o lipsă evidentă de entuziasm; iar intelectualitatea țării clasele sociale mijlocii care pot înțelege rostul aviației, n'au acordat încă vre-o atenție specială. Pe ce această stare de spirit? Răspunsul e lesne de dat: contribuția publică pentru aviație, care se încasează sub forma timbrului special, n'a înstrânsă niciodată sub forma cifrelor gestionare și n'a fost adusă la cunoștința generală, pentru înlăturarea suspiciunilor. Noul subsecretar de Stat al aviației a înțeles acest lucru și a hotărât publicarea lor regulată. Este o măsură care va găsi aprobarea tuturor și care va opera o mare schimbare în dispoziția și interesul față de treburile aviației. Cu ea se pune fundamental moral definitoriu al existenței subsecretariatului, fără de care nu se poate lucra și fără de care conducătorul nu poate avea pretenția ca vorbele să-i fie ascultate și voința executată fără crâcnire.

Se vede, deci, că s'a schimbat ceva la conducerea aviației. Ceva așa de important, că nu ne este îngăduit să trecem cu vederea, de și omul care ne-a dat acest prilej nu s'a arădat niciodată vanitos și a disprețuit deodată publicitatea. Noi, pentru suntem convingeți că „omul sfîșie locul, iar nu locul pe om“, ne lășăm în seama datoriei de a pune în lumină și meritul și munca, pentru ele folosesc țării în primul rând și stimulează chiar pe acei ce n'au cazia de a avea îndrumători și șefi.

Nu mai este cazul, astăzi, pentru trezi interesul cercurilor responsabile să vorbim de importanța și de mărimea pe care îl are aviația, pentru apărarea teritoriului național și pentru relațiile dintre popoare. Deasemeni nu trebuie să subliniem nici lipsurile pe care avem, pentru că ele sunt cunoscute. Să grăbim lucrul asupra căruia ne vom ocupa este nevoia de a ridica aviația și să a-i împlini lipsurile cât mai repede posibil, pentru a câștiga timpul pierdut. Avem credința că acesta este miezul programului de astăzi de Subsecretariatul Aerului,

Se distrug barajele d-lui N. Titulescu?

Liniile mari ale politicii noastre externe, legate de Franța, au fost trasate de evenimentele istorice care au prezidat reîntregirea. Un șir neîntrerupt de ani, ele au fost urmate, fără șovăire. Dela un timp însă, datorită importanței pe care o căpăta problema economică, ochii anumitor cercuri s'au îndreptat, sub scuza unei politici realiste, spre alte orizonturi. Nu era o lașare și o părăsire categorică a unui program susținut de întreaga suflare națională, dar era o orientare periculoasă, cu mari consecințe pentru viitorul românesc.

Acela care a văzut clar pericolul a fost d. Nicolae Titulescu, care, în fața îndemnată a anumitor foruri, s'a hotărât să-și asume răspunderea efectivă a afacerilor noastre externe. Activitatea d-lui Titulescu, din acest moment, a fost o muncă necurmată de a ridica baraje de oriunde putea pătrunde o influență nefastă și oriunde se găsea o deschizătură pentru combinații negustorești — „Made in Germany“.

Pentru că țara a fost reclamată la Paris pentru fascism și anumiți emisari ai democrației noastre integrale au reușit să provoace indispoziția radical-socialismului francez față de guvernul Tătărescu, conducătorii resorturilor economice s'au întors spre eternii noștri clienți de la Berlin. Nu insinuăm și nu bănuim solicitări degradante. Adevărul este că barajele d-lui Titulescu sunt pe cale de a fi distruse, fără nici un câștig real pentru țară.

Să se știe însă că politica de instinct național a României nu poate fi deturmată și nu poate fi încurcată de afaceri și de comisioane. Nu suntem înțeleși și nu suntem ajutați de Franța; dar nu ne vom trăda, în niciun caz, interesele noastre viabile. Barajele d-lui Titulescu trebuie să rămână în picioare.

«INSEMNĂRI»

După expozeul d-lui Hitler

Expozeul d-lui Hitler, așteptat cu mare nerăbdare de către toate cercurile internaționale, n'a adus nimic, sau aproape nimic nou, în ce privește colaborarea efectivă a Reichului pentru menținerea păcii. Lăsând la o parte afirmațiile gratuite că Germania vrea liniștea și dorește o colaborare cu marile puteri, fűhrerul a revenit asupra hotărîrii lansate în timpul conferinței de la Stresa de a semna un pact general de neagresiune, și-a precizat intențiile cu privire la independența Austriei și s'a rostit cu vehemență asupra pactului franco-sovietic. Acestea toate înseamnă că Germania se menține cu abilitate pe linia politicii de provocare și nu abdică delă nici unul din țelurile național-socialismului. Dezarmarea sau limitarea înarmărilor, revenirea la Geneva și garanțiile de cuminienie, nu se pot obține de la d. Hitler în bloc, în nici un caz. Ceiace oferă unui partener, are grijă să facă să indisponă și să contrazică pe ceilalți, pentru ca, în urmă, Reichul să câștige timp, să folosească situațiile noi și să tragă foloase.

Ceva s'a dovedit totuși cu ocazia difuzării acestui expozeu. Anume, dezorientarea generală a adversarilor.

La Londra se dorește un pacifism categoric și o convorbire cu o Germanie filo-engleză și dezinteresată de colonii; La Paris se vrea o securitate patronată de Liga Națiunilor; la Roma se lucrează după metodă clasică de a beneficia de situații, iar la Moscova numai după oportunități. Cum s'ar putea împăca toate aceste puncte de vedere și care ar fi sistemul pentru a-l înșela pe d. Hitler asupra realităților politice europene?

Știm, sistemul înțelegerilor, al acordurilor și al pactelor. Acest sistem a devenit însă neserios. Stipulațiile acestor documente nu arată și voința fermă a contractanților de a garanta ceva. Toate pactele cer consfățuiri permanente, perfectări de viitor și acuză nu o stare de lucruri pe care ar consfinți-o, ci o simplă făgăduială. De aceea, nu le ia nimeni în serios și, mai ales, nimeni nu lucrează în sensul politicii care le-a inspirat.

O excepție o face recenta alianță defensivă franco-sovietică. Preconizată cu entuziasm, a fost negociată cu greu și a sfârșit prin a deveni operatorie. Faptul displace într'o măsură considerabilă d-lui Hitler. De aceea nevoia expozeului și vehemența atacurilor la adresa Sovietetelor.

Să nu ne lăsăm însă înșelați cu aceasta și să nu credem că partida și-a precizat definitiv jocurile. Călătoria d-lui Laval la Moscova, Reichul îi răspunde prin turneul d-lui Gűring și printr'o ofertă generoasă de concurență pe teren economic care a ajuns chiar până la noi. Se precizează o trecere la un tratat efectiv între Germania, Polonia, Ungaria și Bulgaria, cu captarea Jugoslaviei, pentru ca cele două Europe să nu-și poată da mâna direct niciodată și drumul în Europa Centrală să rămână liber.

Nu putem ști care sunt sorții de reușită ai acestui grandios plan german. Polonia, în urma morții Mareșalului Pilsudski, nu se poate considera capabilă de o politică externă fermă, iar Jugoslavia n'ar putea-o rupe cu Franța, cu Mica Înțelegere și cu Înțelegerea Balcanică atât de lesne după cum crede d. Hitler. În tot cazul, acțiunea de astăzi de la Wilhelmstrasse va necesita noi consultări la Paris, la Praga, la Belgrad la București la Atena, la Ankara și la Moscova, fără să mai vorbim de frământările dela Viena și de vigilanța romană. Pentru că am ajuns însă aici, credința noastră, este că cheia deslegării situației se află numai în mâna d-lui Mussolini, care s'ar putea hotărî mai ușor astăzi pentru o înțelegere cu Jugoslavia.

Jubileul Fabricicii Letea

În ziua de Sf. Constantin și Elena, Fabrica de hârtie de la Letea (Jud. Bacău) și-a serbat cincizeci de ani de la înființare. În timpul când Statul încearcă o presiune și marchează o inițiativă de dirijarea industriei și întregii economii naționale, sărbătorirea jubileului acesta va părea curioasă. Ea, în altă ordine de idei, ar putea fi interpretată ca un răspuns, atât pentru criticile ce s'au adus prețului hârtiei, cât și pentru afirmația că liberalismul românesc n'a creiat și n'a ajutat la progresul general al țării.

Se poate. Nu suntem însă siliți să discutăm îndreptăcirile, nici ale unora, nici ale altora. Prețul hârtiei, așa cum a fost pus în discuție, și opera liberalismului nostru, așa cum este interpretată de politicieni, sunt chestiuni care nu se rezolvă prin campanii și printr'o demonstrație jubiliară. De aceea, după părerea noastră, este mai cuminte ca nici să nu le mai pomenim.

Totuși jubileul Fabricicii dela Letea are o mare însemnătate. Nu s'a serbat în ziua de Sf. Constantin și Elena, cu toată coloratura asistenței, o societate liberală, ci o întreprindere românească. Atât prin calitatea muncii, a capitalului și a sforțărilor, cât și prin rezultatele obținute, industria aceasta nu mai aparține partidului politic care a prezidat la înființarea ei și o conduce, ci țării. Se uită aceasta cu ușurință și cu intenție. E bine deci să o reamintim.

Pe de altă parte, Fabrica de hârtie dela Letea, nu s'a mărginit la rolul pe care îl circumscrie practica comercială, adică acela de a produce marfă, de a o vinde și de a și vedea de câștig. Fabrica de hârtie dela Letea a fost și este o instituție de ordin național și social. Național, pentru serviciile ce le-a adus, desrobind țara de a fi tributară străinătății, și de a fi avut hârtie în timpul războiului, și social prin înfăptuirile ce s'au succedat.

Într'adevăr, atunci când se vorbește de această întreprindere, se obișnuiește a ni se face o icoană despre niște acționari lacomi și despre un egoism care desbracă pe consumator. Publicul nu află niciodată că Fabrica Letea a fost înființată la marginea unui orașel de provincie, unde nu era nici o așezare omenescă. El nu știe, că, în cincizeci de ani, localitatea s'a transformat într'un sat înfloritor, luminat cu electricitate și dotat cu școală, bănci, farmacie și instituții administrative. De asemeni nu se știe nici despre asistența funcționarilor și lucrătorilor și nici despre starea înfloritoare în care se găsesc cei mai mulți dintre ei. Despre copiii

lor care au ajuns militari, ingineri, medici, avocați, profesori, etc, etc., nu s'a vorbit niciodată. Sunt oare acestea toate așa de insignifiante și fără de preț, pentru a fi trecute cu vederea?

S'a întâmplat, acum cincizeci de ani, ca inițiatorii fundării întreprinderii să găsească nu om de mare energie. Era un bucureștean de foarte bună familie care venea din străinătate cu o frumoasă diplomă de inginer. În loc ca să facă apel la rubedeniile cu influență politică, pentru o s'ujbă la Stat, el a primit însărcinarea de a funda fabrica, de a o pune în funcție și de a o supraveghea. Și inginerul a pornit la lucru. În câțiva ani fa-

brica a fost gata. O nenorocire a făcut să ardă. Inginerul, care își pierduse în acest nenorocit sinistru și averea personală, a încălțat opinci țărănești și a pornit-o din nou la muncă, isbutind s'o reconstruiască și s'o repue în funcțiune. De atunci, fabrica funcționează neîncetat. Cele câteva sute de salariați, au ajuns azi la câteva mii, având aproape fiecare gospodărie și economii bănești și participând, prin acțiunile ce le-au fost date, la însuși beneficiul întreprinderii.

Nu numai atât. Inginerul de care este vorba — pe numele lui Constantin Radu Porumbaru — era și un mare român, așa cum astăzi nu se găsește unul la zece orașe românești. Paralel cu activitatea dela fabrică s'a apucat personal de comerț. A făcut un mare bazar, a început aprovizionarea orașului Bacău cu pâine, cu petrol, cu fructe și cu ape gazoase, pregătind elemente pentru comerț și stimulând pe toți pentru o activitate practică. A fost astfel, timp de peste două decenii, singurul stâlp al românismului în locul acela și a ținut piept invaziei străine. A murit Constantin Radu Porumbaru de mai bine de douăzeci de ani. Opera lui însă a rămas. Ea vorbește cu putere amintirii celor ce l-au cunoscut și fo-

losește generației de astăzi, pentru că dacă la Bacău se mai găsesc câțiva negustori români, aceștia nu sunt alții de cât foștii săi elevi și colaboretori.

Așa dar, activitatea Fabricicii Letea, prin oamenii ce și i-a ales, s'a legat și de redeșteptarea sufletului românesc, în măsură că de-acolo n'a trecut niciodată un ban al ei în buzunarul unui neromân. Câte alte fabrici apărute cu interes de democrația timpului, se pot fâli cu asemenea realizări? În ce măsură beneficiul lor din care se înfruptă din belșug publicitatea sărindărească a ajutat vreodată o operă socială și românească de asemenea întruchipare?

Se poate spune, prin urmare, că Fabrica Letea a depășit cadrul interesului particular. În dezvoltarea ei, noi vedem, calea dezvoltării întregii industriei românești și icoana progresului țării pe teren economic, tehnic și național. Detractorii și-au ales deci o rea țintă și un rău prilej de a pune negri.

În ziua de Sf. Constantin și Elena, la Letea, la serbarea jubileului, a participat însuși d. Constantin I. C. Brătianu. E vorba de mândria legitimă a șefului partidului național-liberal de a sărbători o înfăptuire a acestui organ politic? Nu. Prezența sa acolo a fost o obligație și un prilej de reculegere. Fabrica Letea serbează prin acest jubileu și pe acela al tehnicii românești. Inginerul Const. I. C. Brătianu a fost acum treizeci de ani directorul general al acestei fabrici. Nimeni, deci, ca el, nu putea vorbi cu autoritate despre opera creatoare de la Letea și nimeni nu ar fi putut aduce un omagiu mai impresionat lui Constantin Radu Porumbaru. În amurgul vârstei, să se dea voie depozitarului autorizat al testamentului politic al lui Ion Brătianu, să privească o măreață creație românească, să răcorească sufletul la izvorul amintirilor și să cinstească pe cei ce-au muncit și au dat țării pildă de încredere în forțele vii și în puterea creatoare a neamului.

Așa vedem noi tâlcul sărbătoririi jubileului dela Letea și din fericire astăzi, în afară de membrii partidului național-liberal, așa îl vede și covârșitoare majoritate românească ceiace apără pe conducătorii întreprinderii de încriminări și îi scutește de amărăciunea ce le-o provoacă campaniile interesate. Dealtminteri nu este întâia oară când Fabrica dela Letea este adusă în discuție publică și conducătorii ei atacați. Așa ce interesele democrației integrale, care nu poate suferi de cât întreprinderi străine, sau înstrăinate.

Congresul Camerei Internaționale de Comerț Ce nu putem primi!

Între 24 și 29 Iunie cr., se va ține la Paris al optălea congres al Camerei Internaționale de Comerț, sub președinția d-lui René P. Duchemin.

S'a considerat, totdeauna, că reuniunile de soiul acesta sunt inoperante. Cu drept cuvânt. Lumea internațională n'a putut cădea niciodată de acord asupra unor măsuri practice pentru asigurarea prosperității tuturor; iar rulajul economic nu se pretează, prin solidarități umanitare, la protecția celor slabi și neajutorați. În împrejurările de față însă, congresul Camerei Internaționale de Comerț, prin lămurirea problemelor economice și printr'o înțelegere a realităților, poate aduce o contribuție însemnată la ameliorarea crizei în care se sbate omenirea.

Ceia ce ne îndreptățește să sperăm acest lucru, este programul reuniunii, care, între altele, cuprinde: restrângerea schimburilor și repercusiunile ei asupra economiilor naționale; împedicarea depreciierelor monetare; instabilitățile monetare și nivelul prețurilor; relațiunile între producția agricolă și cea industrială; intervențiunea Statului și cartelurile; organizarea producției și reprezentarea intereselor consumatorilor; reglementarea în cumpărături și în serviciul de datorii internaționale; condițiunile reluării operațiunilor internaționale de credit; acordurile bilaterale și balanța conturilor; concurența țărilor nou industrializate și, în fine, o sumă de chestiuni în legătură cu transporturile și cu un statut juridic internațional în materie de comerț.

Toate aceste probleme sunt grupate într'o ordine de zi, care în linii largi prevede: reluarea comerțului mondial; stabilizarea schimburilor; organizarea producției și a distribuției; circulația internațională a mărfurilor și a capitalurilor, cu rolul țărilor debitoare și a celor creditoare și coordonarea mijloacelor de transport.

Este sigur că această ordine de zi este susceptibilă de o foarte aprinsă discuție teoretică, după cum este sigur că unele delegații se vor menține pe o poziție de egoism național. Camera Internațională de Comerț nu este organizată central, în afara considerațiilor locale. Ea este o reuniune de comitete naționale, care nu pot neglija interesele țărilor ce reprezintă în congres. Mai mult de cât atât, curentele politice și regimurile ce stau la conducerea Statelor sunt, unele, departe de a voi să cedeze pentru o cooperare economică internațională, în care interesele le-ar fi lezate.

Cu toate acestea, este imposibil ca ravagiile crizei și neputința în care

se sbat toate națiunile să nu deschidă ochii și să nu impuie o temperanță a expansiunilor locale. Congresul va ajunge la rezoluțiuni cuprinzătoare, cu documentări și cu evidente categorice. Rămâne să vedem pe urmă ce se va alege.

În ceiace privește țara noastră, nu trebuie să ne facem iluzia că se va ține seamă de nevoile noastre. Interesele Statelor mari sunt nelimitate și se întind pe toată suprafața globului, pe când ale noastre nu privesc de cât pământul pe care locuim și țara pe care am făurit o cu jertfa sângelui. Nu trebuie însă să ne

D. M. Manoilescu

fost Ministru
Președintele Comitetului Național
al Camerei Internaționale de Comerț

speriem. Dacă suntem vânzători, suntem însă și cumpărători. Și congresul potențailor lumii nu poate neglija interesele clienților, cu toată rapacitatea ce ne-au arătat-o și cu toată dorința de a ne strivi producția.

Așa dar, dintr'o chibzuire a tuturor intereselor, congresul ar putea ajunge la soluțiuni sugestive și capabile de a fi puse în practică. Rămâne să vedem cum vor fi primite de opinia publică a țărilor de pe glob.

În încheiere, adogăm că delegația comitetului nostru național, va fi condusă de d. M. Manoilescu. Competința fostului ministru, înaltul său punct de vedere asupra problemelor economice și patriotismul nedesmințit pe care l a arătat în activitatea sa publică, ne îndreptățesc să sperăm că interesele românești vor fi bine reprezentate și larg apărate în congres.

Cu acestea, congresul dela Paris merită toată atenția și participarea tuturor comitetelor naționale este mai mult decât necesară. Se va vedea puterea de care dispune încă organizația economică capitalistă și calea spre care se'ndreaptă, nu numai pentru a oferi lumii soluțiile crizei în care se sbate, dar și pentru a-și afirma vitalitatea contestată de atâta timp, și într'atâtea ocaziuni.

Trăim un moment de intens naționalism. Aceea ce-a fost sfortarea de decenii a democrației socializante și acțiunea ascunsă de a disimula interesele ce nu se pot mărturisi pe față și la lumina zilei, a căzut ca prin farmec. Naționalismul și-a impus lozinca și puterea lui se manifestă astăzi în toate colțurile țării, împrăștiind frică și groază în rândurile străinilor și înstrăinaților.

Faptul acesta trebuie să ne bucure, atât pentru unitatea ce-o dă gândirii și creației românești, cât și pentru consecințele ce le va avea în scurtă vreme, asupra îndrumărilor sociale și asupra ordinii de Stat.

De cât bucuria noastră a celor ce-am luptat pentru isbândirea crezului naționalist, ne este deseori întunecată. Pornirile unor cercuri naționaliste și metodele de lucru, în loc să ajute la edificarea temeiului naționalist al aspirațiilor noastre, se prefac în atacuri deconcertante, cu furii de iconoclastm. Pentru zăgazurile ce ni se pun în cale și pentru deziluziile ce le-am trăit, unele cercuri naționaliste pun sub oprobriu național oamenii cari sunt și trebuie să ne rămână scumpi. E cazul d-lui Prof. N. Iorga și al marelui scriitor Mihail Sadoveanu, a căror operă și a căror trudă pentru ridicarea românismului, nu numai că sunt desconsiderate, dar cată a fi denunțate ca mistificări. Acest punct de vedere nu-l putem primi. El nu are nici o justificare și, pe de-asupra, acopere mișcarea naționalistă de-o repugnață nemeșritată.

Trebule să se știe că la baza doctorinei naționaliste stă gândirea lui Nicolae Iorga și căldura sufletului lui de apostol a păzit de rătăcirii neamul acesta timp de peste patruzeci de ani. Adică atunci când eram împărțiți și fărămитаți și atunci când căuta să ni se amestească mintea cu forme și cu idei de împrumut.

În ceice ce-l privește pe Mihail Sadoveanu să ni se dea voie să credem că scrisul lui, care a desăvârșit limba românească și a ridicat-o la prețul comorilor de nestimate ale patrimoniului național este, dacă nu mai mult, dar cel puțin egal cu realizările în curs ale doctrinei naționaliste. Acest scris, această operă, dăruită cu frenezie, tot timp de patruzeci de ani, ne este scumpă ca și omul care a creiat-o. Ea

este constructivă prin puterea de întregitoare cuprindere ce-o are și prin legătura indisolubilă cu sufletul și cu gândirea românească.

Să-l batjocorim pe Nicolae Iorga și să-l ignorăm pe Mihail Sadoveanu, iată ce nu putem concepe. Or fi ei oameni cuscăderi personale și or fi având greșelile lor. Nu este obligat nimeni însă să se inspire din aceste scăderi și să urmeze greșelile lor, dacă le au. Dar exemplul de muncă, îndemnul spre ideal și opera aceea curată, răcoritoare și plină de geniu românesc, merită sfințirea ce i s'a dat, ca și respectul ce-l datorăm creatorilor ei.

Naționalismul nu este o doctrină de inovație, ci o consecință a existenței noastre ca neam. Ea n'a trăit și nu trăiește la suprafața gândului contimporan ca o străfulgerare a timpului, ci este o permanentă germinație a tradiției și a continuității gândului și faptei românești. Cum am putea, prin încercarea reprobabilă de a nesocoti contribuția de românism a lui Nicolae Iorga și Mihail Sadoveanu, să încorporăm altoiul naționalist făgăduitor de roade alese și imbelșugate în trunchiul cu sevă al neamului? În materie de suflet național, se construiește prin distrugere?

D. C. I.

Gherea și critica literară

S'a comemorat de către socialiștii noștri, în cursul acestei luni, cinsprezeci ani dela moartea lui C. Dobrogeanu-Gherea. Netăgăduit, mișcarea socialistă, chiar la proporțiile reduse pe care le are astăzi, are tot dreptul de a se închina memoriei pontifului ei de eri. Prestigiul pe care i l-a dat în viață și ținuta de habotnicie marxistă pe care i-a imprimat-o un număr de ani, sunt suficiente pentru a-l așeza pe Gherea printre sfinții calendarului socialist român. Nimeni, prin urmare, fiind vorba de un sentiment firesc de pietate, nu poate blama gestul acelora, ce se socotesc depozitarii testamentului său politic.

Pentru că organele democrației noastre integrale au încercat să extindă această comemorare până la proporțiile unui eveniment cultural, prin faptul că numele lui C. Dobrogeanu Gherea este pomenit în manualele didactice, să ni se dea voie, în legătură cu aceste manifestări, să ne spunem și noi gândul.

Este adevărat că Gherea este socotit de unii drept un critic literar român, atât pentru culegerile de articole polemice care se ocupau pe vremuri de fenomenul literar românesc, cât și pentru prietenia ce i-au păstrat-o o sumă de artiști și de scriitori autentici de-ai noștri. De aci și până la îndreptățirea de a fi considerat critic, este însă o mare depărtare. De ce? Pentru că Gherea, înainte de toate, n'a cunoscut literatura românească și nu și-a dat niciodată osteneala să pătrundă specificul culturii noastre. Căzând în țară după instaurarea formelor noi de viață politică și socială, cu un suflet învâlburat de idealuri umanitare, și cu o minte formată din discipline exotice, Gherea a crezut că poate nesocoti legile evoluției și poate opera, înainte, prin salturi. Paralel cu desvoltarea burghezii românești și a instituțiilor

liberale, el a crezut că poate ridica un drapel de luptă socialistă, pregătind clasele muncitoare pentru roluri politice în Stat, astfel ca atunci când condițiile preconizate de marxism vor fi fost îndeplinite, capitalismul să găsească terminat la noi și procesul de pregătire pentru începerea luptei de clasă.

Din fericire, proletariatul românesc eru pe atunci inexistent. Și Gherea, cu cei câțiva tovarăși, a trebuit să transporte lupta în domeniul ideilor. Pentru a-și afirma credințele și pentru a le apăra contra adversarilor, a ajuns în mod firesc la fenomenul literar, în care a socotit o largă posibilitate de infiltrație a ideologiei socialiste, dacă reușea să-l scoată din evoluția lui normală și să-l izoleze aparte în cultura românească.

Trebuie să presupunem că sforțările acestui om au fost considerabile. Să te pregătești pentru încercări politice și să fii nevoit să te angajezi în polemică literară, iată ce poate fi socotit, cu drept cuvânt, ca un adevărat tur de forță.

Tragismul situației nu era însă aci, în întregime, ci în faptul că angajarea se întâmpla tocmai în perioada de redeşeptare literară și în timpul când *Convorbirile Literare* își exercitau cu autoritate covârșitoare influența, pentru creșterea producției literare și pentru integrarea ei în tradiția culturală românească.

Se înțelege, Gherea nu pricipa nimic din toate acestea. Pentru el, după cum o arată așa numitele studii critice, literatura nu era o manifestare a geniului național, cu specificul său sufletec, arătat în limbă și în caracterul originalității sale, ci un vehicul al idealurilor sociale în general și al celor marxiste în special. Gherea n'avea nevoie să cunoască, pentru a explica fenomenul literar românesc, nici tezaurul literar, nici limba. Avea

nevoie numai de un sistem dogmatic de circumstanță, în opoziție cu temeiul natural, apărât așa de strălucit de *Junimea* și de Titu Maiorescu. Gherea l-a inventat, scoțându-l când din Taine, când din Brandes, când din Marx, când din producția geniului rusesc, cu o grabă explicabilă și cu o abilitate rară, reușind să zăpăcească multe minți și multe spirite, dar fără nici un succes real și fără nici un câștig pentru cauza idealurilor în artă.

Mai curând de cât se aștepta Gherea, eșafodajul său s'a prăbușit. Nu sgomotos, și cu păreri de rău, ci pe tăcute și în indiferență, pentru că cel dintâi care i-a văzut inutilitatea și zădărnicia a fost însuși autorul lui. Dela consumarea polemicii cu Maiorescu acela care voise să aservească literatura — luptei sociale și politice, a părăsit pentru totdeauna arena criticii semnându-și singur sentința înfrângerii și liberând creația literară de orice intervenție inoperantă. Timp de câteva decenii, Gherea s'a ocupat numai de mișcarea socialistă, iar pe terenul publicisticii, n'a dat de cât: *Concepția materialistă a Istoriei*; *Din ideile fundamentale ale socialismului științific și Neciobăgia*. Critica literară a fost părăsită în mod inexplicabil, deși mișcarea literară cunoștea o mult mai mare efervescență decât în epoca eminesciană.

Școala simbolistă, semănătorismul și poporanismul, își disputau dreptul de viață și ambiționau, nu numai regurpări de scriitori, dar chiar lansarea talentelor literare. Cum se explică faptul că Gherea le-a ignorat, și n'a intervenit niciodată, fie pentru a încerca legătura cu sistemul său, fie pentru o simplă explicație de autoritate critică? Mai mult, în 1908—1909, *Cercul de Editură Socialistă* solicitase lui Gherea o prefață pentru volumul de versuri al cismarului — poet Th. D. Neculuță. Să dădea ca sigur că această prefață trebuia să însemne un mare studiu critic și o adevărată îndrumare literară. Volumul a apărut cu o introducere anodină a comunismului Constantinescu. De ce? Se considera Gherea indisponibil pentru o asemenea sarcină, sau conștiința insuficienței sale pe terenul cunoașterii fenomenului literar românesc îl oprea de la o încercare zadarnică? Nu se poate ști. Au fost unii, cari, pe vremuri, au afirmat că C. Dobrogeanu-Gherea nu era autorul de fapt al studiilor critice ce s'au publicat sub semnătura sa. Ele s'ar fi datorat unui refugiat străin, un tânăr intelectual bolnav pe care Gherea îl găzduia la Ploiești și îl îngrijea. Aceasta ar fi de sigur o explicație pentru curmarea bruscă și definitivă a activității de critic literară a lui Gherea. Probe materiale nu avem însă și istoria literaturii se mulțumește cu analiza momentului Gherea și c.

D. Al. G. Donescu nemulțumește Sectoarele

In ultima vreme, în conducerea administrației municipale s'au ivit neînțelegeri. In afară de un sector care se conduce prin subordine, — acel al Cu- loarei de Negru, girat de ma- gnifica pregătire edilitară obeză, — și de câteva puncte ale Capi- talei care au câștigat atenția primarială prin certificatul de capacitate ce se poate căpăta dela înaltele foruri ce-s'au se- diul acolo, primăriile de Sectoa- re lăncezesc, observând doar o reparație destul de anemică a bordurilor și pavagiilor și ter- minarea lucrărilor începute. Programul acestor primării pen- tru campania anului acesta n'a început. Dl. Al. G. Donescu n'are fonduri.

Natural, nu se poate spune că primarul general a obosit și a părăsit grija treburilor muni- cipale pentru afaceri personale, sau pentru o consolidare poli- tică. Dl. Al. G. Donescu este un om cinstit care nu cumulează le- suri și avantagii; iar svonorile că i s'ar pregăti un minister, nu corespund nici vederilor parti- dului și nici pregătirii și au- torității pe care o are d. Do- nescu pentru a avea veleități ministeriale. Cu toate acestea, d. Donescu a deviat dela înce- puturile sale făgăduitoare. In locul colaborării cu sectoarele, a adoptat un centralism echi- voc și o dezinteresare de orice inițiativă dela sector.

Se înțelege, în afară de excep- ția de care am vorbit și care privește pe Excelența Sa d. Pri- mar Anastasiu, ceilalți primari nu se pot convinge de efica- citatea metodei actuale a prima- rului general. Sunt vederi și voiesc valorificate, nu pentru ambiții deșarte, ci pentru ne- voile populației și pentru inte-

reșele pe care partidul le are acolo. Pe de altă parte, activi- tatea aceasta este reclamată și de importanța veniturilor aces- tor sectoare. Se poate, deci, sub- ordona programul special al sectoarelor, programului perso- nal al d-lui Al. G. Donescu? — Fără îndoială că nu. Primarul general al Municipului este el „părintele Capitalei“ și este în

D. Ing. I. Săbăreanu
Primarul Sectorului I Galben

funcție de încrederea pe care i-o arată concetățenii; dar, înaintea de toate, a venit la conducerea gospodăriei municipale prin încrederea partidului și în egală măsură ca om de partid. Așa cum sunt obiceiurile noastre și așa cum este practica tuturor partidelor politice de guvernă- mânt, opera realizată a consi- liului municipal se răsfrânge asupra partidului care i-a dat majoritatea. Ce pot spune consi- lierii și primarii de sectoare, în cazul când primarul general le refuză mijloacele pentru a păstra popularitatea partidului

acolo unde sunt chemați să ac- tiveze?

Prin urmare, dreptatea nu stă de partea d-lui Donescu. Primarul general s'a lăsat an- trenat în lucruri care depășesc nevoia imediată a cartierelor. Remorcat de o clică fără răs- pundere selasă sugestionat pen- tru probleme prea mari și decăt să pună și mai în evidență mi- zeria periferiei. Competința și răspunderea a fost pusă la index; iar în locul lor s'a așe- zat zelul lucrativ al celor ce n'aduc nici un aport politic și moral. Se poate continua pe calea aceasta? Sperăm că nu. Dl. Al. G. Donescu va avea în scurt timp prilejul să vadă că a gre- șit. Pentru că adevărații cola- boratori ai unui primar gene- ral nu sunt aceia cari pompează fondurile Municipiului pentru inutilități, ci aleșii cetățenilor și mandatarii partidului. Dacă aceștia sunt înlăturați, consi- liul general nu are unitate și nu poate lucra. Ori, este altceva, în ultima instanță, d. Donescu de cât purtătorul de cuvânt și executorul hotărîrilor acestui Consiliu? Ne îndoim.

Nu vrem să punem accente mai tari și nu vrem să intrăm în amănunte. Conflictele s'au produs public și neînțelegerile subsistă. Primarul general nu este sabotat și nu este tras la răspundere pentru cele cincizeci de milioane cheltuiți cu „Luna Bucureștilor“, pentru care s'au găsit fonduri la timp și cu ușu- rință. Să se găsească deci și pentru lucrările dela Sectoare, chit că, un timp oarecare, ca- marila municipală va trebui să flămânzească. Ne exprimăm îndoiala că încheierea sărbă- torilor municipale se va pro- duce în liniște.

Vrând nevrând, o răfuială va fi inevitabilă, fie că se va pro- duce cu oarecare nervozitate din cauza angajării fondurilor mu- nicipale cu „Luna Bucureștilor“, fie că va păstra un caracter o- biectiv și va privi numai sub- ordonarea intereselor Sectoare- lor. Primarul general are încă timp să se gândească la conse- cințe și să repare greșala, în- frânând zelul camarilei care îl împinge pe panta primejdiilor, cel puțin din calcul, dacă nu din prevederile unei judecăți înțelepte și de bun simț.

rea a fost un luptător dezinteresat și o inimă caldă pentru suferințele uma- nității și pentru cei obijduiți, iar con- vingerile și mintea sa chibzuită nu ni l-au arătat niciodată ca pe un dușman al ființei noastre naționale. Această recunoaștere cinstită a meri- telor lui e suficientă. Falsificarea a- devărului și osteneala democrației socializante de a ni-l prezenta altfel, nu poate de cât păgubi, atât memo- riei lui Ghenea, cât și celor ce prile- juiesc cinstirea ei.

I.

Șt. B. R.

încheierea că eforturile lui n'au lăsat nici-o urmă pentru dezvoltarea litera- turii noastre.

Pentru-ce l-am considera atunci pe C. Dobrogeanu-Gherea ca pe un cri- tic literar? Pentru ce l-am încorpora între aceia cari au slujit creația lite- rară românească? Pentru-ce l-am come- mora ca atare și am subscrie volun- tar la intențiile de a păstra aluviuni care nu s'au integrat niciodată în as- pirațiile spirituale ale nației?

Să nu se creadă însă că ponegrim omul și îi substimăm strădania, Ghe-

Concursurile Soc. „Tinerimea Română”

Concursurile și manifestațiile Soc. *Tinerimea Română* s'au terminat. Elevii, după excursia pe care le-au îngăduit-o programul serbărilor, trebuie să se fi întors acasă; iar conducătorii respectatului așezământ cultural, vor osteni pentru alte înfăptuiri și pentru alte etape, în așteptarea împlinirii scopurilor pe care și le-au propus. Se cuvine, deci, să însemnăm aci o muncă nobilă și dezinteresată pentru creșterea și întărirea patrimoniului național și dorința ca aceste eforturi să fie încurajate cu căldură, nu numai de oficialitate, dar chiar de către inițiativa particulară în numele căreia lucrează *Tinerimea Română*.

În același timp, să ni se dea voie să aducem și oare care observațiuni.

Dacă *Tinerimea Română* s'a sforțat să creieze un cadru sărbătoreț al concursurilor și să pună tineretul în contact direct cu izvoarele care trezesc simțirea românească și o îndrumază spre un ideal de muncă și de purificare, a fost cineva care nu s'a ridicat până la această înălțime. Acest cineva este *școala* însăși. Considerând concursurile ca un divertisment și ca o escapadă în raiul bucureștean, școala ne-a trimis la București elevi fără supraveghere suficientă și serioasă, și îmbrăcați numai pentru demonstrații hilare și provocatoare.

Am asistat, câteva zile în șir, la defilări de pâlcuri în costume naționale de carnaval. Cu sau fără plancartă, pâlcurile acestea nu căutau de cât Calea Victoriei și Inghesuiala, unde se schimbau vorbe cu subînțelesuri, sub privirile indignate ale publicului.

Am văzut, iarăși, într'un colț

de bulevard o ceată de fete, care își etala un costum național cu Țări largi, în plăcerea privitorilor care le admira prestanța vârstei și obrajii îmbujorați. Iar seara, la o vitrină de librărie, am fost întrebați de câțiva elevi de liceu despre localul unde joacă *Trupa Tănase*. Elevii în chestiune, au primit indicația că Tănase lipsește din București; că se pot coborî la vale, unde, în acelaș edificiu d-na Tantzi Barozzi debitează pornografii și își leapădă cămașa și pantaloanașii, ceiace tinerii au și făcut.

Credem că e destul. Cazurile acestea nu se datoresc de cât *școalei* care, prin neglijența supravegherii concurenților, blamează inițiativa soc. *Tinerimea Română* și se acopere de oprobriu.

Am înțeles că pregătirea ce se pune în provincie pentru participarea la concursuri este ceva real și pentru ea se cheltuiește minte și bun simț. *Școala* a înțeles să se achite însă numai de o obligație protocolară de participare, trimițându-ne echipe de desmăț. Lucru acesta nu-l înțelegem și nu-l putem tolera. Dacă e vorba ca acești concurenți să vină pentru a se pune la curent cu exhibițiile pornografice și să culeagă succese de trotoar, așa cum nu e în provincie, atunci truda *Tinerimei Române* e de prisos și banii cheltuiți sunt o risipă. Credem însă că țelurile acestei societăți culturale merită continuarea concursurilor și a serbărilor; greșele se pot repara și ordinea poate fi impusă. Cum treaba aceasta cade în sarcina *școalei*, ne-am impus obligația de a o chema la datorie, fără menajamente, pentru că și durerea pe care ne-a pricinuit-o n'a fost mai mică.

Memento

TEATRELE

Național. Ordinea Spectacolelor din cursul săptămânii este următoarea: Marți 28 Mai se reia, după multă vreme, comedia lui Carageale: *D'ale Carnavalului*. În complectare comedii într'un act: *Conu Leonida față cu reacțiunea* de acelaș autor; Miercuri: *Înșir'țe Mărgărite* de d. V. Eftimiu; Joi: *O scrisoare pierdută*. capod'opera lui Caragiale; Vineri: *Trandafirii Roșii*; Sâmbătă în matineu: *Dridri* de dl. I. Cantacuzino, seara: *Făclile*; Duminică matineu: *Tinerețea unei regine*, seara: *O noapte furtunoasă* de I. L. Carageale.

Regina Maria: Continuă seria spectacolelor în fiecare seară și în matineuri cu frumoasa comedie a lui John Alexander: *O aventură în Zepelin*, în distribuția D-lor: Tony Balandra, V. Maximilian, Ionel Țăranu, Cazaban și D-relor Leny Caler și Maria Sandu.

Teatrul Vesel reprezintă în toate spectacolele de seară și în matineu excelența comedie în 4 acte localizată de dl. Paul Gusti: *Microbii Bucureștilor*. D-nii Ion Morțun, Chr. Etterlé, Gr. Vasiliu, Chamel și D-nele Tantzi Cufava Barozzi și Nora Placentini au adevărate creații în rolurile lor.

Teatrul Excelsior. Noul teatru al D-lui Ion Iancovescu în asociație cu D-ra Lissette Vereea reprezintă o reușită comedie în 3 acte — *Lohengrin* de Aldo Benedetti și d. I. Iancovescu. În distribuție în afară de talentați conducători ai teatrului figurează și D-nii: I. Talianu, C. Lungeanu, P. Scărlătescu și D-nele Dina Cerni și Angela Mateescu.

CINEMATOGRAFE

ARO: *Mănsor cu nevastă* — comedie de situații cu apreciații comici: Ralf A. Roberts, Victor de Kovalevici, Adele Sandrock, etc.

Trianon: *O fată iubește* cu Dick Powell și Jos. Hutchinson.

Regal: Reluarea filmelor *Wonder Bar* cu Dick Powel, Kae Francis Dolores del Rio, Al. Jolson și *De-așifti* cu Clive Brook și Irene Dunne.

Capitol și Roxi: *Departee de vilificație* cu Frank Bruck's.

Femina: *La Bataille* cu Annabelle și Inkijinov.

A. R. P. A.: *Nopti indiene* cu Eddie Cantor.

Boulevard Palace: *O dragă de scafandru* cu Jack Holt.

Vox: *Cântă inimă* cu Jan Kiepura și Martha Eggerth și *Ultima oară* a lui Sherlock Holmes cu Clive Brook.

INSEMNARI MARUNTE

Serbările Restaurației vor avea, pe lângă fastul obișnuit, și o reprezentanță deosebită a Statelor din Mica Înțelegere și din Înțelegerea Balcanică.

— D. Iuliu Maniu a plecat la Bădăcin, pentru a lăsa loc comentariilor neautorizate cu privire la participarea sa la Serbările Restaurației.

— Se vorbește despre neînțelegeri între fruntașii averescani, cu privire la colaborarea cu partidul d-lui Gh. Brătianu. După informațiile noastre, nu e decât teama pentru pierderea situațiilor politice din anumite părți.

— În cazul abuzurilor administrative dela Ialomița, precizăm că între personalitățile care urmăresc chestiunea sunt d-nii Aurelian Bentoiu și Polizu-Micșunești.

— Amicii d-lui Dr. Lupu sunt consternați de ofensiva manistă și de rolul ce pare că începe a și-l atribui în partidul național țărănesc d. Iuliu Maniu. Participarea fostului președinte al partidului la serbările Restaurației nu pare a fi pe placul lor.

UZINELE METALURGICE UNITE „Titan, Nadrag, Calan”

SOCIETATE ANONIMA ROMANA

ACTIV

Bilanț general închiat la 31 Decembrie 1934

PASIV

Investițiuni 1924—1933	458.593.414	—	518.195.409	—	Capital social		300.000.000
„ 1934	59.601.995	—	60.162.995	—	Fond de rezervă statutar		48.000.000
Acțiuni (participațiuni)					„ amortizare 1924-1933	255.769.528	
Efecte Publice și Acțiuni					„ „ 1934	38.938.875	294.708.403
Numerar	29.436.152	—			Rezervă sp. pr. debitori		30.000.000
Disponibil și depuneri la					idem ptr. creanțe dubioase		10.000.000
bănci pt. valute	60.880.751	—	90.316.903	—	Fond de pensie		8.980.712
Debitori			203.530.538	—	Dividende nerepartizate		7.488.999
Stoc de materiale și fa					Creditori		312.881.218
bricate			209.550.821	—	Conturi de ordine (anga-		24.338.499
Conturi de ordine (an-					jamente)		
gajamente)			24.338.499	—	Beneficiu reportat din 1933	10.321.021	
			1.106.094.990	—	„ net „ 1934	59.376.138	69.697.159
							1.106.094.990
Garanții statutare			435.000	—	Deponenți de garanții sta-		435.000
Conturi de ordine debi-					tuare		
toare			90.092.792	—	Conturi de ordine credi-		90.029.792
					toare		

Director General: (ss) *Edgar Ausnit.*Directorul Contabilității: (ss) *Arnold Hromadka.*

Verificat și găsit conform cu registrele :

Cenzori: (ss) *C. Ștefănescu-Brăila* exp. contab. (ss) *I. Rădescu* exp. contab.și (ss) *Inginer G. Pomponiu.*

CONȚUL DE PROFIT ȘI PIERDERE

DEBIT

La 31 Decembrie 1934

CREDIT

Cheltueli generale		30.980.862	—	Beneficiu reportat din 1933		10.321.021
Dobânzi și diferențe va				„ brut „ 1934	211.627.289	
lutare din compen		28.850.620	—	„ din participațiuni	1.972.952	213.600.241
sații		27.189.362	—			
Impozite						
Cheltueli pentru scopuri		13.264.384	—			
de ocrotiri sociale						
Amortizări pentru inves-		38.938.875	—			
tițiuni						
Rezervă specială și pentru		15.000.000	—			
debitori						
Beneficiu reportat din 1933	10.321.021		—			
„ net „ 1934	59.376.138		—			
		223.921.262	—			223.921.262

Director General: (ss) *Edgar Ausnit.*Directorul Contabilității: (ss) *Arnold Hromadka*

Verificat și găsit conform cu registrele :

Cenzori: (ss) *C. Ștefănescu-Brăila* exp. contab. (ss) *I. Rădescu* exp. contab.și (ss) *Inginer G. Pomponiu.*